



2013 12 20

Miljödepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se

linnea.rosenlof@regeringskansliet.se

Yttrande över regeringsuppdraget

Strandskydd – en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna, Naturvårdsverket och Boverket

SmåKoms sammanfattande kommentarer:

- Författarna till rapporten avvisar förslaget att ta bort bestämmelsen i ett av de särskilda skälen i miljöbalkens strandskyddsbestämmelser om att ett nytt en- eller tvåbostadshus måste byggas i anslutning till ett befintligt bostadshus. Författarnas motivering är, att man i så fall inte längre skulle ha möjlighet att bygga ett hus enbart med hänvisning till närheten till ett annat hus, utan att man då också måste beakta om bostadshuset kommer att leda till landsbygdsutveckling. Definition av landsbygdsutveckling saknas.

I SmåKoms kommuner finns sällan något bostadshus att ansluta till, då strandnära lägen ofta är obebyggda. SmåKom vill påtala att även ett enstaka hus innebär landsbygdsutveckling för många av våra kommuner.

Kravet att nya hus endast får uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse gynnar högt exploaterade områden, vilket inte var lagstiftarens syfte. Vi föreslår i stället att lydelsen ändras till

”Om prövningen gäller en dispens för att uppföra ett en- eller tvåbostadshus i lågt exploaterade områden får man beakta detta i sig såsom landsbygdsutveckling”.

Detta skulle möjliggöra en ändamålsenlig utveckling av stränder i områden som i liten utsträckning eller inte alls är exploaterade idag.

- Rapporten innehåller ett förslag att 7 kap 18 § miljöbalken ändras, så att länsstyrelserna får besluta om att upphäva strandskyddet längs mindre insjöar (en hektar) och mindre vattendrag (under tre meters bredd) i områden med lågt bebyggelsetryck om området har liten betydelse för strandskyddets syften.

SmåKom anser att all uppluckring av nuvarande rigida bestämmelser är bra, men denna ändring är otillräcklig och dessutom svår att tillämpa i praktiken.

Hur ska ”liten betydelse för strandskyddets syften” tolkas? Hur får kommunerna makt över marken inom kommunen? Länsstyrelsen har fortsatt överhöghet att besluta över kommunens angelägenheter.

- Författarna föreslår att de länsstyrelser – ca hälften – som hittills har tillämpat ett generellt undantag av strandskyddsbestämmelserna, inte längre ska ha möjligheten (p 8.10.5.2). Det innebär visserligen att det blir en mer enhetlig bedömning i landet, men också att det blir svårare för många landsbygdskommuner att utveckla verksamheter i strandnära lägen.

I slutdiskussionen (kap 9) konstaterar författarna att **inget av målen med regeländringarna från 2009/2010 nåtts.**

- Ändringarna har inte gynnat landsbygdsutveckling.

Naturvårdsverket menar att det i lagstiftningens förarbeten inte heller anges att syftet med regeländringarna skulle var generella lättnader.

SmåKom måste dra slutsatsen att lagstiftningen i så fall har blivit helt förfelad och måste göras om. Förväntningarna var stora framför allt på landsbygden om att det skulle bli lättare att utveckla vid strandnära lägen. I stället är regelverket allmängiltigt för hela Sverige, såväl för Stockholmsområdet där uppemot 70 procent av stränderna är ianspråktaga, som för små kommuner med mellan 2 och 20 procents ianspråktagande. Detta är orimligt.

- Bebyggelse inom högexploaterade områden har inte begränsats.

Detta förvånar inte SmåKom; regelverket innebär att där det en gång har byggts kan det byggas i alla tider. Har det däremot aldrig byggts, kan det aldrig byggas.

Småkom föreslår en lagstiftning där vissa områden som ska bevaras, exempelvis en procentsats av stränderna i varje kommun, medan resten skulle undantas generellt från strandskyddet. Detta ska gälla i mindre exploaterade områden.

- Tillämpningen har inte blivit mer enhetlig.

Tyvärr leder den förändring som föreslås till en än mer rigid tillämpning av regelverket, vilket inte gynnar landsbygdsutvecklingen.

- Det regionala och lokala inflytandet har inte ökat.

Det lokala inflytandet har minskat, främst på grund av länsstyrelsernas möjlighet att granska och överpröva kommunernas beslut om dispenser, konstaterar författarna. SmåKom instämmer helt i denna slutsats.

- Efter regeländringarna har det blivit svårare att exploatera stränder i områden med lågt bebyggelsetryck.

Ett bevis på att det inte är lyckade förändringar, och därför måste revideras igen.

Slutkommentar

Strandskyddet infördes på 1950-talet med anledning av att strandområden nära storstäderna, framför allt Stockholmsområdet, börjat exploateras i hög utsträckning. Från början omfattade skyddet endast vissa sjöar, vattendrag och kuster.

På 1970-talet fick Sverige ett generellt strandskydd. Numera har strandskyddet två syften, dels att säkra tillgången till stränder för allmänheten, dels att skydda djur- och växtliv. Reglerna gäller för nyexploatering.

Bebyggelse kring stränder ligger mellan 60 och 70 procent i Stockholmsområdet medan procenttalet i små kommuner ligger på mellan 2 och 20 procent. Att då ha en generell lagstiftning som i princip hindrar utbyggnad där bebyggelse inte finns, men tillåter att exploateringen ligger kvar på en hög nivå i områden med högt bebyggelsetryck, ger inte lika förutsättningar för utveckling i hela landet. Särskilt inte som författarna anger att ”en egen strandtomt för ett småhus är otroligt attraktivt” (sid 99).

Författarna anser att det är för tidigt att utvärdera hur LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) har påverkat landsbygdsutvecklingen. SmåKom konstaterar dock att länsstyrelserna i högre grad än i andra ärenden överprövat och upphävt hela eller delar av kommunernas utpekade LIS-områden.

SmåKom har fått många reaktioner från kommunerna där dessa inte upplever sig ha någon möjlighet att styra och planera sin utveckling, när planerna plötsligt kan kullkastas av länsstyrelserna.

SmåKoms förslag är att regeringen tillsätter en helt ny parlamentarisk utredning som ser över hela lagstiftningen kring strandskyddet med målet att utveckling ska kunna ske på lika villkor i hela landet, även i strandlägen. Vidare måste kommunernas självstyrelse beaktas och respekteras.

I detta yttrande har hela SmåKoms styrelse deltagit: ordförande Peter Lindroth från Karlsborgs kommun, vice ordförande Kerstin Sjöström från Nordmalings kommun, Eva Johansson från Svenljunga kommun, Sven-Åke Draxten från Bräcke kommun, Jan Bohlin från Hagfors kommun, Anders Ljung från Kinda kommun och Ann-Sofie Alm från Munkedals kommun.

Peter Lindroth
SmåKoms ordförande

Hilkka Eskelinen
SmåKoms sekreterare